

# XORNADA POLO CLIMA, HISTÓRICA PARA O MOVEMENTO ECOLOXISTA

Ángel E. López

Impulsado pola mocidade a través do movemento *Fridays For Future*, xurdido a través dos actos de protesta da adolescente sueca Greta Thunberg, tivo lugar unha semana de reivindicacións mundiais polo Clima que rematou o 27S cun día de folga e mobilizacións en máis de dúas mil cidades de 155 países diferentes. Na Galiza, máis de dez cidades e vilas viviron accións e actos a prol do Clima para reclamar unha declaración real e efectiva de Emerxencia climática. Culminou en grandes manifestacións que botaron á rúa unhas 8.000 persoas en Vigo, 5.000 na Coruña ou 4.000 en Compostela.



Marcha polo Clima en Vigo.

## XUNTAS POLO CLIMA, O ÉXITO DAS MOBILIZACIÓNS

A Semana polo Clima supón xa un novo fito histórico dentro do ecoloxismo galego, xa que conseguiu aglutinar baixo as mesmas accións a todas as entidades ecoloxistas e sociais do país, grazas á chamada á reivindicación dos novos xeitos de participación e de acción global realizada polos movementos *Fridays For Future* e *Extinction Rebellion*. Isto supón un feito significativo en si mesmo, xa que constituíu unha semente que vai axudar a artellar novas sinerxías e colaboracións entre diferentes xeracións e colectivos, abrindo un novo paradigma na participación dentro do movemento ecoloxista.

O papel das asociacións ecoloxistas clásicas, como ADEGA, Greenpeace, Amigas da Terra ou Ecoloxistas en Acción, entre outras, foi o de acompañar estes novos movementos de participación e de mobilización global liderados pola xente máis nova, co fin de ter a capacidade de transmitir e achegar aquelas problemáticas ambientais coas que se levan loitando e traballando anos desde o movemento ecoloxista. Conseguiuse transmitir esta herdanza e axudar a encher estas novas propostas de participación de contido político e activista previo, sempre coa creación dunha narrativa que incluíra as realidades específicas de cada territorio e mediante a escoita activa e a participación das xeracións máis novas. Froito disto foi a creación do Movemento Galego polo Clima, plataforma para encadrar todas as accións e mobilizacións que ían xurdindo en Galiza baixo un mesmo paraugas de loita en común.



Na semana previa ao 27S tiveron lugar varias roldas de prensa de presentación do Movemento Galego polo Clima.

A semana de loita polo clima foi un acontecemento histórico, pois esta mobilización deixou de pertencer só ao ecoloxismo, de tal xeito que outros sectores sociais comezaron a percibir a cuestión climática como emerxente, e sobre todo, a necesidade de reaxir global e localmente fronte esta ameaza. Un exemplo é que o manifesto do Movemento Galego polo Clima foi apoiado por máis de 80 colectivos, desde entidades ecoloxistas, sociais, departamentos de universidades, cooperativas, etc. Tamén reflectíase este feito a nivel local, coa preparación das programacións da semana polo clima nas diferentes cidades e vilas do país, como en Ourense, Lugo, Pontevedra, Coruña, Ferrol, Santiago, Vigo, Vilagarcía, Lalín

MGPC



Manifestación polo Clima en Santiago de Compostela.

MGPC



A participación xuvenil nas marchas polo Clima foi extraordinaria.

MGPC



Cabeceira da manifestación en Compostela.

ou Ribadeo, onde participaron colectivos e entidades que transcenden ao eido ecoloxista. E todo isto foi posible grazas a este movemento da xente máis nova a nivel global que a mocidade galega soubo recoller moi ben.

**MUDEMOS O SISTEMA, NON O CLIMA!**

Unha das palabras de orde que máis se escoitou na semana de mobilizacións polo clima facía referencia á necesidade de mudar o sistema socioeconómico actual, responsabilizándoo da situación de Emerxencia Climática que o planeta está a vivir. O capitalismo, baseado no crece-

mento constante, na acumulación de riquezas en mans dunha minoría e na extracción de recursos que son limitados no planeta, é un sistema claramente incompatible coa sustentabilidade ambiental, a natureza e a xustiza e equidade social.

Sería preciso procurar novos modelos de participación colectiva baseados no decrecemento para diminuír a pegada ecolóxica que temos como sociedade, particularmente nos países con maior consumo entre os que se atopa Galiza. Así teríamos que camiñar conxuntamente cara un novo modelo que consiga poñer no centro a vida dos animais humanos e non humanos e a conservación dos ecosistemas, fronte ao modelo capitalista de devastación actual.

**O CAMBIO CLIMÁTICO, UNHA AMEAZA REAL**

O cambio climático é unha realidade máis que demostrada tal como ditaminan os diferentes informes do Panel Intergubernamental sobre Cambio Climático (IPCC nas súas siglas en inglés). Os cambios provocados no sistema Terra durante o antropoceno están a pasar factura a día de hoxe, e Galiza non fica allea a esta situación.

Algúns dos efectos que máis estamos a notar na Galiza son a intensidade e perigosidade dos incendios forestais, e os procesos de erosión e perda de solo, ambos acompañados dunha grande perda de biodiversidade. Camiñamos cara procesos de desertificación e a unha "mediterrización" do clima atlántico, producindo un grande problema no

**O Movemento Galego polo Clima xorde como plataforma para encadrar todas as accións e mobilizacións que vaian xurdindo en Galiza**

equilibrio dos ecosistemas. O estrés hídrico ao que ten que facer fronte o territorio é cada vez máis intenso, con escaseza de auga en moitas das nosas parroquias e comarcas. A pesar de que a pluviosidade na Galiza é alta, non temos grandes reservorios de auga en acuíferos pola xeoloxía granítica. Por iso temos unha grande vulnerabilidade se descende a pluviosidade, como se prevé que vai pasar cando menos nos veráns. Un exemplo foi no 2017, un ano de seca estival prolongada, que provocou que cidades como Vigo experimentaran escaseza de auga.



Marea de manifestantes na Coruña.

## O PAPEL DA ADMINISTRACIÓN FRONTE A EMERXENCIA CLIMÁTICA

Mediante a declaración de emerxencia climática, o movemento polo clima reclama das administracións medidas reais e efectivas en todos os ámbitos da sociedade, para mitigar as emisións e suavizar no posible os efectos da mudanza climática.

Entre as reivindicacións máis inmediatas está a da transición a outro modelo enerxético baseado en enerxías renovables e na descentralización da produción enerxética en pequenas produtoras fóra da lóxica das grandes empresas eléctricas. Así, acadar unha soberanía enerxética sería un dos primeiros pasos a seguir. Tamén sería preciso outra

### Emerxe a denuncia do capitalismo como sistema incompatible coa sustentabilidade, a natureza e a equidade social

cultura da auga, que fomentase e potenciase as comunidades de auga en Galiza, así como apostar pola municipalización deste servizo, xa que un ben público como a auga debería escapar da lóxica da privatización.

Nas cidades é preciso procurar formas de mobilidade máis sostible, dando protagonismo ás persoas como peóns, ás bicicletas e ao transporte público e colectivo. Cómpre camiñar cara cidades e vilas de cero emisións de gases de efecto invernadoiro. Tamén apostar por outra mobilidade máis sostible en todo o territorio, mediante a organización comarcal dos servizos e a ordenación do territorio.

Precisamos novos modelos de xestión forestal en equilibrio coa natureza, escapando do modelo produtivista baseado no monocultivo de eucalipto e piñeiro. Debemos apostar pola conservación real dos espazos naturais, pola rexeneración ambiental e pola eliminación das EElis.

A nivel local, as administración e as entidades ecoloxistas teñen o enorme desafío de apostar por ferramentas participativas, facendo fincapé no enorme potencial que ten a figura da custodia do territorio para a posta en valor e conservación do patrimonio natural. Tamén, a educación e o voluntariado ambientais son ferramentas imprescindibles para a con-

servación do medio e a transformación social xa que permite implicar á sociedade no medio natural. Só desta forma se consegue coñecer as problemáticas ambientais, as ameazas e a vulnerabilidade do territorio, e tamén os beneficios que achega unha natureza ben conservada. Faíse necesario acadarmos unha sensibilización e unha actitude máis proactiva que leven a unha maior demanda de medidas reais por parte da sociedade no referente á protección da natureza.

## O ECOFEMINISMO ANTE O CAMBIO CLIMÁTICO

O ecofeminismo é un pilar fundamental e de enorme importancia para o movemento ecoloxista, xa que permite a interseccionalidade no discurso e nas prácticas. É preciso rachar coa visión androcéntrica e antropocéntrica que xestiona o mundo no modelo capitalista e que fai que as mulleres, dentro do sistema heteropatriarcal, teñan unha posición moito máis vulnerable. Co capitalismo vaise perdendo cada vez máis sobera-

### Queremos pór no centro a vida e os coidados, a soberanía alimentaria, a economía circular, o cooperativismo... ou as prácticas comunitarias

nía no acceso ás terras de cultivo, á auga, aos recursos básicos para a vida, aos procesos de participación colectiva, aos espazos políticos, ao acceso ao traballo e un longo etcétera. Berta Cáceres, asasinada por defender o dereito ao acceso á terra e a auga, exemplifica a loita ecofeminista.

Rachar con esta visión androcéntrica e antropocéntrica na ordenación do territorio, nas prácticas económicas e nas relacións sociais é unha labor que fía moi ben o ecofeminismo e que desde os movementos ecoloxistas temos que traballar moito. Queremos pór no centro a vida e os coidados, a soberanía alimentaria, a economía circular, o cooperativismo... ou as prácticas comunitarias das que son exemplo os montes veciñais. Todo isto é esencial para rachar coas fendas de xénero, as desigualdades sociais e a destrución da natureza.

\*Ángel E. López, titulado en Xeoloxía e en Enxeñaría Xeolóxica, é presidente de ADEGA-Vigo e vogal de Pacifismo e Mundialización de ADEGA.